3
1364

HIẾN PHÁP

(PHÁP LUẬT CƠ BẢN)

CỦA LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

NHÀ XUẤT BẢN SỰ THẬT

HÀ-NỘI — 1957

VÔ SẢN TẤT CẢ CÁC NƯỚC, LIÊN HỢP LẠI!

HIẾN PHÁP

(PHÁP LUẬT CƠ BẢN)

CỦA LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

★

Đã được kỳ họp thứ IV
của Xô viết tối cao Liên-xô
(khóa thứ tư)
sửa đổi và bổ sung

TRUONG NGUYEN AI QUOC
THƯ VIỆN
TC - 1367
W 6517

NHÀ XUẤT BẢN SỰ THẬT
HÀ-NỘI — 1957

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Kỳ họp thứ 6 của Quốc hội nước Việt-nam dân chủ cộng hòa vừa qua đã quyết định sửa đổi Hiến pháp 1946 của nước ta và thành lập một Ban sửa đổi Hiến pháp, đứng đầu là Hồ Chủ tịch. Ngày 15 tháng 2 năm 1957, trong cuộc họp báo cáo trước đồng bào Thủ đô về kết quả kỳ họp thứ 6 của Quốc hội, Hồ Chủ tịch đã kêu gọi toàn thể đồng bào tích cực tham gia công việc sửa đổi Hiến pháp. Trong phiên họp đầu tiên của Ban sửa đổi Hiến pháp ngày 27 tháng 2 năm 1957, Hồ Chủ tịch lại dạy rằng muốn sửa đổi Hiến pháp được tốt «chúng ta cần phải nghiên cứu kỹ tình hình nước ta, nghiên cứu lại bản Hiến pháp 1946, phải tham khảo Hiến pháp của các nước bạn và của một số nước tư bản có tính chất điển hình».

Để giúp bạn đọc tham khảo, chúng tôi giới thiệu ở đây bản Hiến pháp 1936 của Liên-xô đã được Xô viết tối cao Liên-xô (khóa thứ 4) họp kỳ thứ tư ngày 26 tháng 12 năm 1955 sửa đổi và bổ sung

Sau đó chúng tôi sẽ tiếp tục giới thiệu thêm Hiến pháp của các nước bạn chúng ta.

Đây là Hiến pháp của một tiên bang đã xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và đang tiến lên chủ nghĩa cộng sản. Chúng ta có thể thấy ở đây những nguyên tắc về tổ chức xã hội và tổ chức Nhà nước, quyền hạn và nhiệm vụ của các cơ quan chính quyền, của công dân xô viết. Nó có thể giúp chúng ta liên hệ và nhận thức thêm về bản chất tốt đẹp của chế độ ta, do đó góp phần vào việc sửa đổi Hiến pháp, phát triển thêm tinh thần tiến bộ của Hiến pháp 1946, phản ánh đúng tình hình thực tế và yêu cầu của cách mạng Việt-nam hiện nay.

Tháng 3-1957

SỰ THẬT

Chương 1

TỔ CHỨC XÃ HỘI

★

ĐIỀU 1

Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết là một Nhà nước xã hội chủ nghĩa của công nhân và nông dân.

ĐIỀU 2

Cơ sở chính trị của Liên-xô bao gồm các Xô viết đại biểu lao động đã được trưởng thành

và củng cố sau khi lật đổ chính quyền của bọn đại địa chủ và tư bản, và do đã giành được quyền chuyên chính vô sản.

ĐIỀU 3

Toàn bộ chính quyền ở Liên-xô thuộc về những người lao động ở thành thị và nông thôn, do các Xô viết đại biểu lao động thay mặt.

ĐIỀU 4

Cơ sở kinh tế của Liên-xô bao gồm hệ thống kinh tế xã hội chủ nghĩa và quyền sở hữu xã hội chủ nghĩa về công cụ và tư liệu sản xuất, đã được xây dựng sau khi thủ tiêu hệ thống kinh tế tư bản chủ nghĩa, xóa bỏ quyền tư hữu về công cụ và tư liệu sản xuất và thanh toán chế độ người bóc lột người.

ĐIỀU 5

Tài sản xã hội chủ nghĩa ở Liên-xô biểu hiện hoặc dưới hình thức tài sản của Nhà nước (tài sản của toàn dân) hoặc dưới hình thức tài sản hợp tác xã và nông trường tập thể (tài sản của từng nông trường tập thể, tài sản của các hợp tác xã).

ĐIỀU 6

Đất đai, tài nguyên ở dưới đất, sông, biển, rừng, nhà máy, công xưởng, các mỏ than và khoáng sản, đường sắt, vận tải dưới nước và trên không, ngân hàng, bưu điện, các xí nghiệp nông nghiệp lớn do Nhà nước tổ chức (nông trường quốc doanh, các trạm máy móc và máy kéo, v.v...) cùng các xí nghiệp ở thành phố và đại bộ phận nhà cửa trong các thành phố và ở các khu công nghiệp tập trung, là tài sản của Nhà nước nghĩa là tài sản của toàn dân.

ĐIỀU 7

Các xí nghiệp tập thể trong các nông trường tập thể và tổ chức hợp tác xã cùng với súc vật và công cụ sản xuất của các nông trường tập thể và của các tổ chức hợp tác xã cũng như nhà cửa công cộng của nó, hợp thành tài sản xã hội xã hội chủ nghĩa của các nông trường tập thể và của các tổ chức hợp tác xã.

Theo đúng điều lệ ác-ten nông nghiệp thì ngoài số thu nhập căn bản rút ở nền kinh tế tập thể của nông trường, mỗi gia đình trong nông trường tập thể còn được hưởng riêng một mảnh đất nhỏ bên cạnh nhà ở và có riêng một nền kinh tế phụ trên mảnh đất đó, một nhà ở, gia súc sinh sản, gà vịt và một số nông cụ nhỏ.

ĐIỀU 8

Đất đai của các nông trường tập thể được cấp không, không thời hạn, nghĩa là vĩnh viễn.

ĐIỀU 9

Bên cạnh hệ thống kinh tế xã hội chủ nghĩa là hình thức chủ yếu của nền kinh tế ở Liên-xô, pháp luật công nhận cho nông dân cá thể và thợ thủ công có kinh tế riêng nhỏ do lao động bản thân làm ra và không bóc lột sức lao động người khác.

ĐIỀU 10

Quyền sở hữu cá nhân của công dân về những món thu nhập và để dành bằng lao động của họ, quyền sở hữu về nhà ở và về kinh tế phụ gia đình, về những vật dụng trong nhà và vật dụng hàng ngày, về đồ dùng cá nhân, cũng như quyền thừa kế sở hữu cá nhân đều được pháp luật bảo hộ.

ĐIỀU 11

Sinh hoạt kinh tế ở Liên-xô do kế hoạch kinh tế quốc dân của Nhà nước quy định và lãnh đạo nhằm làm cho xã hội thêm giàu có, nâng cao không

ngừng mực sống vật chất và văn hóa của người lao động, củng cố nền độc lập và tăng cường khả năng phòng thủ của Liên-xô.

ĐIỀU 12

Lao động ở Liên-xô đối với mọi công dân có khả năng lao động là một nhiệm vụ và là một vấn đề thuộc về danh dự theo như nguyên tắc: « Ai không lao động, không nên ăn ».

Ở Liên-xô áp dụng nguyên tắc của chủ nghĩa xã hội: « làm theo năng lực, hưởng theo việc làm ».

Chương II

TỔ CHỨC NHÀ NƯỚC

★

ĐIỀU 13

Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết là một Nhà nước liên bang xây dựng trên cơ sở tự nguyện đoàn kết của các nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết bình quyền với nhau. Những nước ấy là:

Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô viết Nga,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Uy-cơ-ren,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Bi - ê - lô - ruýt-xi,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết U-dơ-bê-ki,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Ca-da-khi,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Giê-oóc-gi,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết A-déc-ba-i-dan,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Li-tuy-a-ni,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Môn-đa-vi,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Lét-tô-ni,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Kiếc-ghi-di,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Tát-di-ki,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Ác-mê-ni,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Tuyếc-mê-ni,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Ét-tô-ni,

Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Ca-rê-lô Phin-noa.

ĐIỀU 14

Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết, do các cơ quan cao cấp của chính quyền Nhà nước và các cơ quan hành chính Nhà nước đại diện, có quyền :

a) đại diện Liên-xô trong mọi bang giao quốc tế, quyết định, công nhận hoặc hủy bỏ các hiệp ước giữa Liên-xô và các nước khác, định ra một phương thức giải quyết chung những quan hệ giữa các nước cộng hòa liên minh với các nước ngoài ;

b) quyết định các vấn đề về chiến tranh và hòa bình ;

c) nhận các nước cộng hòa mới gia nhập Liên-xô ;

d) kiểm tra việc thi hành Hiến pháp Liên-xô và định ra những phương sách riêng để đảm bảo cho Hiến pháp của các nước cộng hòa liên minh phù hợp với Hiến pháp Liên-xô ;

e) duyệt y những sự sửa đổi biên giới giữa các nước cộng hòa liên minh ;

f) duyệt y việc thành lập những khu và tỉnh mới, cũng như những nước cộng hòa tự trị và những tỉnh tự trị mới trong các nước cộng hòa liên minh ;

g) tổ chức phòng thủ Liên-xô ; lãnh đạo mọi lực lượng vũ trang của Liên-xô ; ấn định nguyên tắc chỉ đạo để xây dựng các tổ chức quân sự của các nước cộng hòa liên minh ;

h) phụ trách ngoại thương trên cơ sở độc quyền của Nhà nước ;

i) bảo vệ an ninh của Nhà nước ;

j) xây dựng các kế hoạch kinh tế quốc dân của Liên-xô ;

k) duyệt y một ngân sách Nhà nước duy nhất cho Liên-xô cũng như duyệt y báo cáo việc thi hành ngân sách ấy ; ấn định các thứ thuế và các khoản thu để thành lập ngân sách của Liên-xô, của các nước cộng hòa và của các địa phương ;

l) quản trị ngân hàng, các xí nghiệp và cơ sở công nghiệp và nông nghiệp, cũng như các doanh nghiệp thương mại có quan hệ đến toàn liên bang ,

m) quản trị giao thông vận tải và bưu điện;

n) chỉ đạo hệ thống tiền tệ và tín dụng;

o) tổ chức các công cuộc bảo hiểm của Nhà nước;

p) vay và cho vay;

q) ấn định các nguyên tắc cơ bản về việc sử dụng đất đai cũng như việc sử dụng các tài nguyên dưới đất, rừng, biển và sông ngòi;

r) ấn định những nguyên tắc cơ bản cho nền giáo dục nhân dân và cho công cuộc bảo vệ sức khỏe nhân dân;

s) tổ chức một hệ thống thống kê duy nhất của nền kinh tế quốc dân;

t) ấn định những nguyên tắc về luật lệ lao động;

u) đặt luật lệ về tổ chức và thủ tục tư pháp; đặt luật hình và luật hộ;

v) đặt luật lệ về chế độ công dân Liên-xô; đặt luật lệ về quyền của ngoại kiều;

x) ấn định những nguyên tắc về luật lệ hôn nhân và gia đình;

y) ban bố lệnh ân xá trong toàn Liên bang.

ĐIỀU 15

Chủ quyền các nước cộng hòa liên minh không bị những điều nào hạn chế ngoài những điều đã quy định trong điều 14 của hiến pháp Liên-xô. Ngoài những điều hạn chế đó, mỗi nước cộng hòa

liên minh được sử dụng chính quyền Nhà nước một cách độc lập. Liên-xô bảo hộ chủ quyền của các nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 16

Mỗi nước cộng hòa liên minh có hiến pháp của mình chú trọng đến những đặc điểm của nước cộng hòa và xây dựng hoàn toàn phù hợp với Hiến pháp Liên-xô.

ĐIỀU 17

Mỗi nước cộng hòa liên minh có quyền tự do rút khỏi Liên-xô.

ĐIỀU 18

Lãnh thổ các nước cộng hòa liên minh không thể sửa đổi nếu không có sự thỏa thuận của các nước ấy.

ĐIỀU 18/a

Mỗi nước cộng hòa liên minh có quyền trực tiếp giao thiệp với các nước ngoài, ký hiệp nghị, trao đổi đại diện ngoại giao và lãnh sự với các nước đó.

ĐIỀU 18/b

Mỗi nước cộng hòa liên minh có các tổ chức quân đội của mình.

ĐIỀU 19

Luật pháp của Liên-xô đều có hiệu lực trên lãnh thổ của tất cả các nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 20

Trong trường hợp có sự khác nhau giữa luật pháp của một nước cộng hòa liên minh với luật pháp liên bang thì thi hành luật pháp liên bang.

ĐIỀU 21

Ấn định một chế độ công dân liên bang duy nhất cho mọi công dân Liên-xô.

Công dân của một nước cộng hòa liên minh là công dân của Liên-xô.

ĐIỀU 22

Nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô viết Nga gồm các khu: An-ta-i, Cơ-rát-snô-đa, Cơ-rát-snô-i-ác-scơ, Pơ-ri-mô-ri-ê, Sta-vơ-rô-pôn, Kha-ba-

TRƯỜNG NGUYỄN ÁI QUỐC
THƯ VIỆN

rốp-scơ; các tỉnh: A-mua, Ác-da-máts, Ác-khăng-ghen-scơ, A-stơ-ra-khan, Ba-la-sốp, Ben-gô-rốt, Bơ-ri-an-scơ, Vê-li-ki-ê Lu-ki, Vơ-la-đi-mia, Vô-lô-đa, Vô-rô-ne-giơ, Goóc-ki, Gơ-rô-đơ-ni, I-va-nô-vô, Iếc-cúc-scơ, Ca-li-nin-gơ-rát, Ca-li-nin, Ca-lu-ga, Ca-men-scơ, Kê-mê-rô-vô, Ki-rốp, Cô-stơ-rô-ma, Quy-bi-sép, Cuốc-gan, Cuốc-scơ, Lê-nin-gờ-rát, Li-pét-scơ, Ma-ga-đan, Mô-lô-tốp, Mát-scơ-va, Muốc-man-scơ, Nốp-gô-rốt, Nô-vô-xi-biếc-scơ, Om-scơ, O-ren, Pen-da, Pơ-scốp, Rô-stốp, Ri-a-dan, Xa-ra-tốp, Sa-kha-lin, Svéc-lốp-scơ, Smô-len-scơ, Sta-lin-gơ-rát, Tăm-bốp, Tom-scơ, Tu-la, Ti-u-men, U-li-a-nốp-scơ, Sê-li-a-bin-scơ, Si-ta, Sơ-ca-lốp, I-a-rốt-sláp, các nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết tự trị: Ta-ta-ri, Bách-ki-ri, Đa-ghe-stăng, Bu-ri-a-tô Mông-gô-li, Ca-bác-đa, Cô-mi, Ma-ri-íts, Moóc-đô-vi, Bắc Ốt-xê-ti, U-đơ-muốc-ti, Su-va-ri, Y-a-cu-ti, các tỉnh tự trị: A-đi-ghê, Goóc-nô An-ta-ít-scơ, Do-thái, Tu-va, Ha-cát-xơ, Séc-két-xơ.

ĐIỀU 23

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Uy-cơ-ren gồm các tỉnh: Vin-nít-xa, Vô-li-ni, Vô-lô-si-lốp-gơ-rát, Đơ-ni-ê-pơ-rô-pê-tơ-rốp-scơ, Đơ-rô-gô-bít-sơ, Gi-tô-mia, Tơ-răng-scác-pa-ti, Gia-pô-rô-đi-ê, Ki-ép, Ki-rô-vô-gơ-rát, Cơ-ri-mê, Lơ-vốp, Ni-cô-la-ép, Ô-dét-xa, Pôn-ta-va, Rốp-nô, Sta-li-nô, Sta-ni-sláp, Xu-mi, Téc-nô-pôn, Khác-cốp, Khéc-xông, Khơ-men-nít-ski, Séc-cát-xi, Séc-ni-gốp và Séc-nô-vít-si.

ĐIỀU 24

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết A-déc-ba-i-dan gồm có nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết tự trị Na-khít-sê-van và tỉnh tự trị Na-goóc-ni Ca-ra-ba-khơ.

ĐIỀU 25

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Giê-oóc-gi gồm các nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết tự trị Áp-kha-di và Át-gia-ri, tỉnh tự trị Nam Ốt-xê-ti.

ĐIỀU 26

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết U-dơ-bê-ki gồm các tỉnh: An-đi-dan, Bu-kha-ra, Cát-sơ-ca Đa-ri-a, Na-man-gan, Sa-mắc-căng, Xuốc-khan Đa-ri-a, Tát-sơ-ken, Phéc-ga-na, Khô-rê-dơ-mơ, và nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết tự trị Ca-ra Can-pa-ki.

ĐIỀU 27

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Tát-di-ki gồm tỉnh Lê-nin-na-bát và tỉnh tự trị Thượng Ba-đa-khơ-san.

ĐIỀU 28

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Ka-da-khi gồm các tỉnh : Ác-mô-lin-scơ, Ác-ti-u-bin-scơ, An-ma A-ta, Đông Ca-da-khơ-stăng, Gu-ri-ép, Dăm-bun, miền Tây Ca-da-khơ-stăng, Ca-ra-găng-đa, Cơ-din Oóc-đa, Cốt-sê-táp, Cu-sta-na-i, Páp-lô-đa, Bắc Ca-da-khơ-stăng, Xê-mi-pa-la-tin-scơ, Tan-đi Cuốc-gan, Nam Ca-da-khơ-stăng.

ĐIỀU 29

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Bi-ê-lô-ruýt-xi gồm các tỉnh: Bơ-rét, Vi-tép-scơ, Gô-men, Gơ-rốt-nô, Min-scơ, Mô-ghi-lép, Mô-lô-đét-sơ-nô.

ĐIỀU 29/a

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Tuyếc-mê-ni gồm các tỉnh: Át-sơ-kha-bát, Ma-ri, Ta-sa-u-dơ và Sác-dô-u.

ĐIỀU 29/b

Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết Kiếc-ghi-di gồm các tỉnh: Gia-lan A-bát, It-xích Cun, Ô-sơ, Ta-lát, Ti-an San và Phơ-run-dê.

Chương III

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

★

ĐIỀU 30

Cơ quan cao cấp của chính quyền Nhà nước Liên-xô là Xô viết tối cao Liên-xô.

ĐIỀU 31

Xô viết tối cao Liên-xô sử dụng mọi quyền hạn của Liên-xô đúng như điều 14 của Hiến pháp

đã quy định. Theo Hiến pháp thì những quyền hạn đó không thuộc thẩm quyền các cơ quan của Liên-xô do Xô viết tối cao Liên-xô cử ra như : Chủ tịch đoàn xô viết tối cao Liên-xô, Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô và các Bộ của Liên-xô.

ĐIỀU 32

Quyền lập pháp ở Liên-xô chỉ do Xô viết tối cao Liên-xô đặc quyền sử dụng.

ĐIỀU 33

Xô viết tối cao Liên-xô gồm hai viện : Xô viết liên bang và Xô viết dân tộc.

ĐIỀU 34

Xô viết liên bang do công dân Liên-xô trong những khu vực tuyển cử bầu ra, cứ 300.000 dân thì bầu một đại biểu.

ĐIỀU 35

Xô viết dân tộc do công dân Liên-xô ở trong các nước cộng hòa liên minh và tự trị, những tỉnh tự trị và quận dân tộc, bầu ra, cứ mỗi nước cộng hòa liên minh 25 đại biểu, mỗi nước cộng hòa tự

trị 11 đại biểu, mỗi tỉnh tự trị 5 đại biểu và mỗi quận dân tộc 1 đại biểu.

ĐIỀU 36

Nhiệm kỳ của Xô viết tối cao Liên-xô là bốn năm.

ĐIỀU 37

Hai viện trong Xô viết tối cao Liên-xô là Xô viết liên bang và Xô viết dân tộc, đều ngang quyền nhau.

ĐIỀU 38

Xô viết liên bang và Xô viết dân tộc cùng có quyền đề nghị các đạo luật.

ĐIỀU 39

Một đạo luật được coi là đã quyết định sau khi được thông qua ở mỗi viện của Xô viết tối cao Liên-xô bằng đa số tương đối.

ĐIỀU 40

Các đạo luật được Xô viết tối cao Liên-xô thông qua đều công bố bằng các thứ tiếng của các nước

cộng hòa liên minh và do Chủ tịch và Bí thư Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô ký.

ĐIỀU 41

Các kỳ họp của Xô viết liên bang và của Xô viết dân tộc đều khai mạc và bế mạc cùng một thời gian.

ĐIỀU 42

Xô viết liên bang bầu ra Chủ tịch Xô viết liên bang và bốn Phó chủ tịch.

ĐIỀU 43

Xô viết dân tộc bầu ra Chủ tịch Xô viết dân tộc và bốn Phó chủ tịch.

ĐIỀU 44

Chủ tịch Xô viết liên bang và Chủ tịch Xô viết dân tộc điều khiển các cuộc họp của mỗi viện và thi hành nội quy.

ĐIỀU 45

Những cuộc họp chung của hai viện trong Xô viết tối cao Liên-xô do Chủ tịch Xô viết liên bang

và Chủ tịch Xô viết dân tộc thay phiên nhau chủ tọa.

ĐIỀU 46

• Những kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô do Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô triệu tập, mỗi năm hai lần.

Những kỳ họp bất thường do Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô tự ý triệu tập hoặc theo yêu cầu của một trong các nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 47

Trong trường hợp có sự bất đồng ý kiến giữa Xô viết liên bang và Xô viết dân tộc thì vấn đề đó sẽ đưa ra trước một hội đồng điều hòa do hai viện lập ra trên cơ sở cả hai bên cùng tham gia.

Nếu hội đồng điều hòa không đưa tới một kết luận thỏa đáng, hoặc nếu kết luận của hội đồng không thỏa mãn một trong hai viện thì vấn đề sẽ đưa ra xét lại lần thứ hai ở từng viện. Nếu sự bất đồng ý kiến giữa hai viện không giải quyết được thì Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô giải tán Xô viết tối cao Liên-xô và ấn định tuyển cử mới.

ĐIỀU 48

Trong cuộc họp chung của hai viện, Xô viết tối cao Liên-xô bầu ra Chủ tịch đoàn Xô viết tối

cao Liên-xô gồm: Chủ tịch Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô, 16 Phó chủ tịch, Bí thư Chủ tịch đoàn và 15 Ủy viên Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô.

Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô báo cáo mọi hoạt động của mình trước Xô viết tối cao Liên-xô.

ĐIỀU 49

Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô:

a) triệu tập các kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô;

b) ban hành sắc lệnh;

c) giải thích các đạo luật hiện hành ở Liên-xô;

d) giải tán Xô viết tối cao Liên-xô theo điều 47 của Hiến pháp Liên-xô và ấn định tuyển cử mới;

e) tổ chức trưng cầu dân ý (quyền phán quyết của nhân dân) theo sáng kiến của mình hoặc theo yêu cầu của một trong các nước cộng hòa liên minh;

f) hủy bỏ những nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô và của Hội đồng Bộ trưởng các nước cộng hòa liên minh khi những bản ấy không phù hợp với luật pháp;

g) trong khoảng thời gian giữa các kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô, có quyền cách chức và chỉ định một số Bộ trưởng theo đề nghị của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô, nhưng sau đó phải trình duyệt trước Xô viết tối cao Liên-xô;

h) đặt ra huân chương và huy chương của Liên-xô và các danh hiệu của Liên-xô;

i) tặng huân chương và huy chương của Liên-xô và ban cấp danh hiệu của Liên-xô;

j) thi hành quyền ân giảm;

k) định các cấp bậc quân sự, ngoại giao và các chức vị đặc biệt;

l) chỉ định và cách chức Tổng chỉ huy quân đội Liên-xô;

m) trong khoảng thời gian giữa các kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô, có quyền tuyên bố tình trạng chiến tranh khi Liên-xô bị xâm lược bằng vũ trang hoặc trong trường hợp cần phải thi hành những điều đã ký kết trong các hiệp ước quốc tế về phòng thủ chung chống xâm lược;

n) ra lệnh tổng động viên hoặc động viên bộ phận;

o) công nhận hoặc hủy bỏ các hiệp ước quốc tế của Liên-xô;

p) đề cử và triệu hồi các đại diện toàn quyền của Liên-xô ở nước ngoài;

q) nhận các thư ủy nhiệm và thư triệu hồi các đại diện ngoại giao nước ngoài đặt bên cạnh mình;

r) ra lệnh thiết quân luật ở một số vùng hoặc ở toàn Liên-xô nhằm đảm bảo công cuộc phòng thủ Liên-xô hoặc nhằm bảo vệ trật tự chung và an ninh của Nhà nước.

ĐIỀU 50

Xô viết liên bang và Xô viết dân tộc bầu ra các hội đồng ủy nhiệm kiểm tra quyền đại biểu ở mỗi viện.

Theo đề nghị của các hội đồng đó, các viện quyết định hoặc công nhận quyền đại biểu hoặc không thừa nhận việc bầu cử một số đại biểu.

ĐIỀU 51

Khi xét thấy cần thiết, Xô viết tối cao Liên-xô chỉ định các hội đồng điều tra và kiểm soát về mọi vấn đề.

Tất cả mọi cơ quan và viên chức phải tuân theo yêu cầu của các hội đồng đó và xuất trình mọi vật liệu và tài liệu cần thiết.

ĐIỀU 52

Một đại biểu trong Xô viết tối cao Liên xô không thể bị truy tố trước pháp luật cũng không thể bị bắt giữ nếu không được sự đồng ý của Xô viết tối cao Liên-xô và, trong khoảng thời gian giữa các kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô, nếu không được sự đồng ý của Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên xô.

ĐIỀU 53

Khi Xô viết tối cao Liên-xô hết nhiệm kỳ hoặc giải tán trước thời hạn, thì Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô vẫn giữ quyền cho tới khi Xô viết tối cao Liên-xô mới lập được một Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô mới.

ĐIỀU 54

Khi Xô viết tối cao Liên-xô hết nhiệm kỳ hoặc giải tán trước thời hạn, Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô ấn định tuyển cử mới trong thời hạn lâu nhất là hai tháng kể từ ngày hết nhiệm kỳ hoặc ngày giải tán của Xô viết tối cao Liên-xô.

ĐIỀU 55

Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô cũ phải triệu tập Xô viết tối cao Liên-xô mới trong thời hạn lâu nhất là ba tháng sau khi tuyển cử.

ĐIỀU 56

Trong cuộc họp chung hai viện, Xô viết tối cao Liên-xô lập ra Chính phủ Liên-xô tức là Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô.

Chương IV

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC CÁC NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN MINH

★

ĐIỀU 57

Cơ quan cao cấp của chính quyền Nhà nước nước cộng hòa liên minh là Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 58

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh do công dân nước ấy bầu ra trong thời hạn bốn năm.

Các tỷ số đại biểu do Hiến pháp các nước cộng hòa liên minh quy định.

ĐIỀU 59

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh là cơ quan lập pháp duy nhất của nước đó.

ĐIỀU 60

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh:

a) thông qua Hiến pháp của nước cộng hòa và thêm vào những điều sửa đổi phù hợp với điều 16 của Hiến pháp Liên-xô;

b) duyệt y Hiến pháp của các nước cộng hòa tự trị ở nước mình và quy định biên giới của các nước đó;

c) duyệt y kế hoạch kinh tế quốc dân và ngân sách của nước cộng hòa;

d) thi hành quyền ân xá và ân giảm đối với những công dân bị các cơ quan tư pháp của nước cộng hòa liên minh kết án;

e) cử đại diện của nước cộng hòa liên minh trong các cuộc bang giao quốc tế.

f) định phương thức thành lập các tổ chức quân sự của nước cộng hòa.

ĐIỀU 61

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh bầu ra Chủ tịch đoàn gồm : Chủ tịch, các Phó Chủ tịch, Bí thư và Ủy viên Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao của nước cộng hòa liên minh.

Quyền hạn của Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh do Hiến pháp của nước cộng hòa liên minh quy định.

ĐIỀU 62

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh bầu ra Chủ tịch Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh và các Phó Chủ tịch để điều khiển các cuộc họp của mình.

ĐIỀU 63

Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh lập ra Chính phủ nước cộng hòa liên minh tức là Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh.

Chương V

CÁC CƠ QUAN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC CỦA LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

★

ĐIỀU 64

Cơ quan hành pháp và hành chính cao cấp của chính quyền Nhà nước Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết là Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô.

ĐIỀU 65

Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô chịu trách nhiệm trước Xô viết tối cao Liên-xô và báo cáo hoạt động của mình với Xô viết tối cao Liên-xô; trong thời gian giữa các kỳ họp của Xô viết tối cao Liên-xô thì phải chịu trách nhiệm và báo cáo hoạt động của mình với Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô.

ĐIỀU 66

Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô ra các nghị định và quyết định trên cơ sở các đạo luật hiện hành và để chấp hành các đạo luật đó, và kiểm soát sự thi hành các nghị định và quyết định ấy.

ĐIỀU 67

Các nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô phải được thi hành trên toàn lãnh thổ Liên-xô.

ĐIỀU 68

Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô:

a) phối hợp và điều khiển sự hoạt động của các Bộ liên bang và liên bang cộng hòa ở Liên-xô cũng như mọi cơ quan trực thuộc các Bộ đó;

b) dùng các phương sách để thực hiện kế hoạch kinh tế quốc dân và ngân sách của Nhà nước cũng như để củng cố hệ thống tiền tệ và tín dụng;

c) dùng các phương sách nhằm đảm bảo trật tự chung; bảo vệ lợi ích của Nhà nước và bảo hộ các quyền của công dân;

d) thi hành sự chỉ đạo chung trong phạm vi quan hệ với nước ngoài;

e) ấn định số công dân phải nhập ngũ hàng năm, lãnh đạo việc tổ chức các lực lượng vũ trang của Liên-xô nói chung;

f) thành lập, trong trường hợp cần thiết, những Ủy ban đặc biệt và những cơ quan chỉ đạo chung bên cạnh Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô để phụ trách các vấn đề về tổ chức kinh tế, văn hóa và phòng thủ.

ĐIỀU 69

Đối với những ngành hành chính và kinh tế thuộc thẩm quyền của Liên-xô, Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô có quyền đình chỉ các nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng các nước Cộng hòa liên minh và hủy bỏ các mệnh lệnh và chỉ thị của các Bộ trưởng Liên-xô.

ĐIỀU 70

Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô do Xô viết tối cao Liên-xô thành lập gồm có:

Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Các Phó chủ tịch thứ nhất Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Các Phó chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Các Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch dài hạn kinh tế quốc dân của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch ngắn hạn kinh tế quốc dân của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ tịch Ủy ban Nhà nước về lao động và tiền lương của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ tịch Ủy ban Nhà nước về nền kỹ thuật mới của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ tịch Ủy ban Nhà nước về kiến thiết cơ bản của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ tịch Ủy ban công an của Nhà nước bên cạnh Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô;

Chủ tịch Ban giám đốc Ngân hàng quốc gia Liên-xô.

ĐIỀU 71

Chính phủ Liên-xô hoặc Bộ trưởng Liên-xô khi nhận được một điều chất vấn của một đại biểu trong Xô viết tối cao Liên-xô thì phải trả lời bằng lời hoặc bằng giấy tờ trước viện có đại biểu chất vấn đó trong thời hạn lâu nhất là ba ngày.

ĐIỀU 72

Các Bộ trưởng Liên-xô điều khiển các ngành hành chính Nhà nước thuộc thẩm quyền của Liên-xô.

ĐIỀU 73

Trong phạm vi thẩm quyền của từng Bộ, các Bộ trưởng Liên-xô ra các mệnh lệnh và chỉ thị trên cơ sở và để thi hành các đạo luật hiện hành cũng như các nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô, và kiểm soát sự thi hành các mệnh lệnh và chỉ thị đó.

ĐIỀU 74

Các Bộ của Liên-xô là Bộ liên bang hoặc Bộ liên bang cộng hòa.

ĐIỀU 75

Các Bộ liên bang điều khiển ngành hành chính Nhà nước trên toàn lãnh thổ Liên-xô, do từng Bộ phụ trách, hoặc trực tiếp hoặc bằng những cơ quan do Bộ chỉ định.

ĐIỀU 76

Theo nguyên tắc chung, các Bộ liên bang cộng hòa điều khiển ngành hành chính Nhà nước do mình phụ trách bằng cách gián tiếp qua các Bộ sở quan của nước Cộng hòa liên minh, và chỉ điều khiển trực tiếp một số xí nghiệp nhất định và có hạn, theo một danh sách đã được Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao Liên-xô duyệt.

ĐIỀU 77

Các Bộ liên bang gồm :

Bộ Công nghiệp hàng không ;
Bộ Công nghiệp xe hơi ;
Bộ Ngoại thương ;
Bộ Địa chất và bảo vệ tài nguyên dưới đất ;
Bộ Cung cấp ;
Bộ Chế tạo máy móc và dụng cụ thiết bị ;
Bộ Hải quân ;
Bộ Công nghiệp quốc phòng ;
Bộ Chế tạo máy móc chung ;
Bộ Đường xá giao thông ;
Bộ Công nghiệp vô tuyến điện ;
Bộ Vận tải đường sông ;
Bộ Chế tạo máy móc trung bình ;
Bộ Chế tạo máy móc công cụ và công cụ ;
Bộ Chế tạo máy để xây dựng nhà cửa và làm đường xá ;

Bộ Xây dựng các xí nghiệp công nghiệp luyện kim và hóa học ;
Bộ Xây dựng các xí nghiệp công nghiệp dầu hỏa ;
Bộ Xây dựng các xí nghiệp công nghiệp than ;
Bộ Xây dựng các nhà máy điện ;
Bộ Chế tạo phương tiện vận tải đường bể và đường sông ;
Bộ Công nghiệp máy kéo và máy nông nghiệp ;
Bộ Chế tạo các dụng cụ về giao thông vận tải ;
Bộ Đặt các công trình giao thông vận tải ;
Bộ Chế tạo máy móc lớn ;
Bộ Công nghiệp hóa học ;
Bộ Nhà máy điện ;
Bộ Công nghiệp điện.

ĐIỀU 78

Các Bộ liên bang cộng hòa gồm :

Bộ Đường xá và vận tải xe hơi ;
Bộ Công nghiệp giấy, gỗ ;
Bộ Nội vụ ;
Bộ Đại học ;
Bộ Xây dựng thành thị và nông thôn ;
Bộ Thanh tra Nhà nước ;
Bộ Y tế ;
Bộ Ngoại giao ;
Bộ Văn hóa ;
Bộ Công nghiệp nhẹ ;

Bộ Công nghiệp rừng ;
Bộ Công nghiệp dầu hỏa ;
Bộ Quốc phòng ;
Bộ Công nghiệp thịt, sữa ;
Bộ Công nghiệp thực phẩm ;
Bộ Vật liệu xây dựng ;
Bộ Công nghiệp cá ;
Bộ Bưu điện ;
Bộ Nông nghiệp ;
Bộ Nông trường quốc doanh ;
Bộ Nhà cửa ;
Bộ Công nghiệp dệt ;
Bộ Thương nghiệp ;
Bộ Công nghiệp than đá ;
Bộ Tài chính ;
Bộ Kim khí không có chất sắt ;
Bộ Công nghiệp luyện sắt ;
Bộ Tư pháp.

∴

Chương VI

CÁC CƠ QUAN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC CỦA CÁC NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN MINH

☆

ĐIỀU 79

Cơ quan hành pháp và hành chính cao cấp của chính quyền Nhà nước các nước cộng hòa liên minh là Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 80

Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh chịu trách nhiệm trước Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh và phải báo cáo hoạt động của mình với Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh ; trong thời gian giữa các kỳ họp của Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh thì phải chịu trách nhiệm và báo cáo hoạt động của mình với Chủ tịch đoàn Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 81

Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh ra các nghị định, quyết định trên cơ sở và để chấp hành các đạo luật hiện hành ở Liên-xô và ở nước cộng hòa liên minh, các nghị định, quyết định của Hội đồng Bộ trưởng Liên-xô, và kiểm soát việc thi hành các nghị định, quyết định đó.

ĐIỀU 82

Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh có quyền đình chỉ các nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng các nước cộng hòa tự trị và hủy bỏ những quyết nghị và chỉ thị của các Ủy ban hành pháp của các Xô viết đại biểu lao động khu, tỉnh và tỉnh tự tri.

ĐIỀU 83

Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh do Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh thành lập gồm có :

Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh,

Các Phó chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng,

Các Bộ trưởng,

Chủ tịch Ủy ban Kế hoạch Nhà nước,

Chủ tịch Ủy ban Nhà nước về kiến thiết cơ bản và kiến trúc của Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh.

Chủ tịch Ủy ban Công an Nhà nước bên cạnh Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 84

Các Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh điều khiển các ngành hành chính Nhà nước thuộc thẩm quyền nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 85

Trong phạm vi thẩm quyền của từng Bộ, các Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh, ra các mệnh lệnh và chỉ thị trên cơ sở và để thi hành các đạo luật của Liên-xô và của nước cộng hòa liên minh, các nghị định và quyết định của Hội đồng Bộ trưởng

Liên-xô và của Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh, các mệnh lệnh và chỉ thị của các Bộ liên bang cộng hòa của Liên-xô.

ĐIỀU 86

Các Bộ của nước cộng hòa liên minh là Bộ liên bang cộng hòa hoặc Bộ cộng hòa.

ĐIỀU 87

Các Bộ liên bang cộng hòa điều khiển ngành hành chính Nhà nước do mình phụ trách ; các Bộ này vừa trực thuộc Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh vừa trực thuộc Bộ liên bang Cộng hòa sở quan của Liên-xô.

ĐIỀU 88

Các Bộ cộng hòa điều khiển ngành hành chính Nhà nước do mình phụ trách, các Bộ này trực thuộc Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa liên minh.

∴

Chương VII

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC CÁC NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT TỰ TRỊ

☆

ĐIỀU 89

Cơ quan cao cấp của chính quyền Nhà nước nước cộng hòa tự trị là Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị.

ĐIỀU 90

Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị do công dân nước cộng hòa bầu ra trong thời hạn bốn năm theo tỷ số đại biểu do Hiến pháp nước cộng hòa tự trị quy định.

ĐIỀU 91

Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị là cơ quan lập pháp duy nhất của nước cộng hòa tự trị.

ĐIỀU 92

Mỗi nước cộng hòa tự trị có Hiến pháp của mình, chú trọng đến các đặc điểm của nước cộng hòa tự trị và xây dựng hoàn toàn phù hợp với Hiến pháp của nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 93

Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị bầu ra Chủ tịch đoàn của mình và thành lập Hội đồng Bộ trưởng nước cộng hòa tự trị theo đúng Hiến pháp nước đó.

Chương VIII

CÁC CƠ QUAN ĐỊA PHƯƠNG CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC

★

ĐIỀU 94

Cơ quan chính quyền Nhà nước ở các khu, tỉnh, tỉnh tự trị, quận, xã, thành phố, khu nông thôn (làng, xóm) là các Xô viết đại biểu lao động.

ĐIỀU 95

Các Xô viết đại biểu lao động của các khu, tỉnh, tỉnh tự trị, quận, xã, thành phố, khu nông thôn (làng, xóm) do những người lao động của mỗi khu, tỉnh, tỉnh tự trị, quận, xã, thành phố, khu nông thôn, bầu ra trong thời hạn hai năm.

ĐIỀU 96

Các tỷ số đại biểu của các Xô viết đại biểu lao động do Hiến pháp các nước cộng hòa liên minh quy định.

ĐIỀU 97

Các Xô viết đại biểu lao động điều khiển sự hoạt động của các cơ quan hành chính trực thuộc, đảm bảo giữ gìn trật tự chung, tôn trọng luật pháp và bảo hộ các quyền của công dân, điều khiển công tác kinh tế và văn hóa địa phương, lập ngân sách địa phương.

ĐIỀU 98

Các Xô viết đại biểu lao động ra những quyết nghị và quyết định trong phạm vi quyền hạn mà luật pháp của Liên-xô và của nước cộng hòa liên minh cho phép.

ĐIỀU 99

Các cơ quan hành pháp và hành chính của các Xô viết đại biểu lao động các khu, tỉnh, tỉnh tự trị, quận, xã, thành phố và khu nông thôn là những Ủy ban hành pháp do các Xô viết bầu ra và gồm một Chủ tịch, các Phó chủ tịch, một Bí thư và các ủy viên.

ĐIỀU 100

Ở các khu tập trung nhỏ, các cơ quan hành pháp và hành chính của các Xô viết đại biểu lao động gồm có Chủ tịch, Phó chủ tịch và Bí thư do các Xô viết đại biểu lao động bầu ra theo đúng Hiến pháp của nước Cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 101

Các cơ quan hành pháp của Xô viết đại biểu lao động trực tiếp báo cáo sự hoạt động của mình với Xô viết đại biểu lao động bầu ra mình, cũng như với cơ quan hành pháp của Xô viết đại biểu lao động cấp trên mình.

∴

Chương IX

TÒA ÁN VÀ VIỆN KIỂM SOÁT NHÂN DÂN

★

ĐIỀU 102

Đảm nhiệm nền tư pháp ở Liên-xô là Tòa án tối cao Liên-xô, các Tòa án tối cao các nước cộng hòa liên minh, các Tòa án khu và tỉnh, các Tòa án của các nước cộng hòa tự trị và các tỉnh tự trị, các Tòa án quận, các Tòa án đặc biệt của Liên-xô thiết lập theo quyết định của Xô viết tối cao Liên-xô, các Tòa án nhân dân.

ĐIỀU 103

Việc thẩm vấn trong mọi tòa án đều có hội thẩm nhân dân tham dự, trừ những trường hợp đặc biệt do pháp luật quy định trước.

ĐIỀU 104

Tòa án tối cao Liên-xô là cơ quan tư pháp cao nhất. Tòa án tối cao Liên-xô có trách nhiệm trông coi sự hoạt động tư pháp của mọi cơ quan tư pháp của Liên-xô và của các nước cộng hòa liên minh.

ĐIỀU 105

Tòa án tối cao Liên-xô và các Tòa án đặc biệt của Liên-xô đều do Xô viết tối cao Liên-xô bầu ra trong thời hạn năm năm.

ĐIỀU 106

Các Tòa án tối cao của các nước cộng hòa liên minh do Xô viết tối cao các nước cộng hòa liên minh bầu ra trong thời hạn năm năm.

ĐIỀU 107

Các Tòa án tối cao của các nước cộng hòa tự trị do Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị bầu ra trong thời hạn năm năm.

ĐIỀU 108

Các Tòa án khu và tỉnh, các Tòa án của các tỉnh tự trị, các Tòa án quận đều do Xô viết đại biểu lao động khu, tỉnh hoặc quận, hoặc do các Xô viết đại biểu lao động các tỉnh tự trị, bầu ra trong thời hạn năm năm.

ĐIỀU 109

Các Tòa án nhân dân do công dân các xã bầu ra trong thời hạn ba năm theo lối phổ thông đầu phiếu, trực tiếp, bình đẳng và bỏ phiếu kín.

ĐIỀU 110

Thủ tục tố tụng phải dùng tiếng của nước cộng hòa liên minh hoặc tự trị, hoặc của tỉnh tự trị. Mọi khả năng đảm bảo cho những người không biết thứ tiếng ấy hiểu được mọi điều trong hồ sơ qua một người phiên dịch, và trong phiên tòa họ có quyền dùng tiếng mẹ đẻ của mình.

ĐIỀU 111

Mọi cuộc thảo luận trước phiên tòa ở Liên-xô đều công khai trừ những trường hợp do pháp luật quy định trước, và đảm bảo cho bị cáo có quyền bào chữa.

ĐIỀU 112

Các thẩm phán viên đều độc lập và chỉ tuân theo pháp luật.

ĐIỀU 113

Tổng kiểm soát trưởng Liên-xô có quyền tối cao kiểm soát các Bộ, các cơ quan trực thuộc Bộ, cũng như các viên chức và công dân Liên-xô trong việc chấp hành triệt để các luật pháp.

ĐIỀU 114

Tổng kiểm soát trưởng Liên-xô do Xô viết tối cao Liên-xô chỉ định trong thời hạn bảy năm.

ĐIỀU 115

Các Kiểm soát trưởng của các nước cộng hòa khu, tỉnh cũng như các Kiểm soát trưởng của các

nước cộng hòa tự trị và tỉnh tự trị đều do Tổng kiểm soát trưởng Liên-xô chỉ định trong thời hạn năm năm.

ĐIỀU 116

Các Kiểm soát trưởng của các quận, xã, thành phố do Kiểm soát trưởng các nước cộng hòa liên minh chỉ định trong thời hạn năm năm và do Tổng kiểm soát trưởng Liên-xô duyệt y.

ĐIỀU 117

Các cơ quan của Viện kiểm soát nhân dân thi hành nhiệm vụ của mình độc lập với bất cứ cơ quan chính quyền địa phương nào và chỉ thuộc quyền của Tổng kiểm soát trưởng Liên-xô.

Chương X

NHỮNG QUYỀN HẠN VÀ NGHĨA VỤ CƠ BẢN CỦA CÔNG DÂN

☆

ĐIỀU 118

Công dân Liên-xô có quyền lao động nghĩa là có quyền được nhận một công việc có bảo đảm và được trả lương theo lượng và chất của lao động cống hiến.

Quyền lao động được bảo đảm bằng tổ chức xã hội chủ nghĩa của nền kinh tế quốc dân, bằng

sức sản xuất của xã hội xô viết tăng tiến không ngừng, bằng cách tiêu diệt khả năng khủng hoảng kinh tế và bằng cách thanh toán nạn thất nghiệp.

ĐIỀU 119

Công dân Liên-xô có quyền nghỉ ngơi.

Quyền nghỉ ngơi được bảo đảm bằng việc quy định cho công nhân, viên chức làm việc mỗi ngày tám giờ, bằng cách giảm ngày lao động xuống bảy hoặc sáu giờ cho một số nghề nghiệp mà điều kiện lao động khó khăn, và xuống bốn giờ trong những xưởng mà điều kiện lao động đặc biệt khó khăn; bằng việc quy định thời gian nghỉ hàng năm mà vẫn được lĩnh lương cho công nhân và viên chức; bằng cách để công nhân sử dụng một hệ thống rộng rãi các nhà an dưỡng, nhà nghỉ ngơi, câu lạc bộ.

ĐIỀU 120

Công dân Liên-xô có quyền được đảm bảo về vật chất trong khi già yếu, cũng như trong lúc bệnh tật và mất năng lực lao động.

Quyền này được bảo đảm bằng việc phát triển rộng rãi công cuộc bảo hiểm xã hội do Nhà nước đài thọ cho công nhân và viên chức, bằng tổ chức y tế không lấy tiền cho những người lao động, bằng cách để họ được sử dụng một hệ thống rộng rãi các nơi dưỡng bệnh.

ĐIỀU 121

Công dân Liên-xô có quyền học tập.

Quyền này được đảm bảo bằng nền giáo dục sơ cấp rộng rãi và bắt buộc, bằng nền giáo dục bảy năm không phải trả tiền, bằng một chế độ học bổng của Nhà nước cấp cho những học sinh ưu tú của các trường đại học, bằng việc giảng dạy bằng tiếng mẹ đẻ ở các trường, bằng tổ chức giáo dục không mất tiền về nghề nghiệp, kỹ thuật và nông nghiệp cho lao động trong các nhà máy, nông trường quốc doanh, trạm máy móc và máy kéo và nông trường tập thể.

ĐIỀU 122

Ở Liên-xô, phụ nữ được hưởng những quyền ngang nam giới trong mọi lĩnh vực sinh hoạt kinh tế, công cộng, văn hóa, xã hội và chính trị.

Khả năng thực hiện tất cả những quyền đó của phụ nữ được bảo đảm bằng sự quy định cho phụ nữ được ngang quyền nam giới về phương diện lao động, tiền lương, nghỉ ngơi, bảo hiểm, xã hội và học tập, bằng sự bảo hộ của Nhà nước đối với quyền lợi của những người mẹ và con cái, bằng trợ cấp của Nhà nước cho các bà mẹ gia đình đông con và cho các bà mẹ sống một mình, bằng sự quy định những thời gian nghỉ vẫn được lĩnh lương cho phụ nữ khi có thai, bằng một hệ thống rộng rãi các nhà hộ sinh, nhà nuôi trẻ và vườn trẻ.

ĐIỀU 123

Quyền bình đẳng của công dân Liên-xô không phân biệt dân tộc và chủng tộc, trong mọi lĩnh vực sinh hoạt kinh tế, công cộng, văn hóa, xã hội và chính trị là một luật pháp tuyệt đối.

Mọi hạn chế trực tiếp hay gián tiếp các quyền hạn hoặc trái lại, mọi quy định đặc quyền trực tiếp hay gián tiếp cho công dân tùy theo họ thuộc chủng tộc hoặc dân tộc nào, cũng như mọi việc tuyên truyền cho tư tưởng vị chủng và vị tộc, hoặc tuyên truyền thù hằn và khinh miệt dân tộc đều bị pháp luật trừng trị.

ĐIỀU 124

Để đảm bảo cho công dân có quyền tự do tín ngưỡng, Nhà thờ ở Liên-xô tách khỏi Nhà nước và nhà trường tách khỏi Nhà thờ. Công nhận quyền tự do theo các tôn giáo và quyền tự do tuyên truyền chống tôn giáo cho mọi công dân.

ĐIỀU 125

Để phù hợp với quyền lợi của những người lao động và để củng cố chế độ xã hội chủ nghĩa, luật pháp bảo đảm cho công dân Liên-xô quyền:

a) Tự do ngôn luận,

b) Tự do báo chí,

c) Tự do hội họp và mít tinh,

d) Tự do rước sách và biểu tình ngoài phố.

Các quyền này của công dân được bảo đảm bằng cách để những người lao động và các tổ chức của họ được sử dụng nhà in, kho giấy, công thự, đường phố, bưu điện và những điều kiện vật chất khác để thực hiện những quyền ấy.

ĐIỀU 126

Để phù hợp với quyền lợi của những người lao động và để phát huy sáng kiến của quần chúng nhân dân về mặt tổ chức, cũng như để đẩy mạnh hoạt động chính trị của họ, pháp luật bảo đảm cho công dân Liên-xô được gia nhập các tổ chức xã hội : công đoàn, hợp tác xã, tổ chức thanh niên, tổ chức thể thao và tự vệ, hội văn hóa, kỹ thuật và khoa học. Những người công dân hoạt động nhất và giác ngộ nhất thuộc giai cấp công nhân, nông dân lao động và lao động trí óc được tự do gia nhập Đảng cộng sản Liên-xô, đội tiền phong của những người lao động trong cuộc đấu tranh để xây dựng xã hội cộng sản chủ nghĩa, và là hạt nhân lãnh đạo mọi tổ chức của người lao động, các tổ chức xã hội cũng như các tổ chức Nhà nước.

ĐIỀU 127

Công dân Liên-xô được đảm bảo quyền bất khả xâm phạm về thân thể. Không ai có thể bị bắt

giữ nếu không có quyết nghị của tòa án hoặc sự phê chuẩn của công tố ủy viên.

ĐIỀU 128

Quyền bất khả xâm phạm về nhà ở của công dân và bí mật thư tín đều được pháp luật bảo hộ.

ĐIỀU 129

Liên-xô cho quyền cư trú các công dân nước ngoài bị truy nã vì đã bênh vực quyền lợi những người lao động hoặc vì lý do hoạt động khoa học của họ hoặc vì cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc của họ.

ĐIỀU 130

Mọi công dân Liên-xô phải tuân theo Hiến pháp của Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết, chấp hành luật pháp, tuân theo kỷ luật lao động, làm trọn nghĩa vụ xã hội của mình một cách trung thực, tôn trọng những nguyên tắc sinh hoạt trong xã hội xã hội chủ nghĩa.

ĐIỀU 131

Mọi công dân Liên-xô phải bảo vệ và củng cố tài sản xã hội, xã hội chủ nghĩa, cơ sở thiêng liêng

và bất khả xâm phạm của chế độ xô viết, nguồn phồn vinh và hùng cường của tổ quốc, nguồn sống sung túc về vật chất và văn hóa của mọi người lao động.

Người nào xâm phạm vào tài sản xã hội, xã hội chủ nghĩa là kẻ thù của nhân dân.

ĐIỀU 132

Nghĩa vụ quân sự chung là một luật pháp.

Nghĩa vụ quân sự trong hàng ngũ Quân đội Liên-xô là một nhiệm vụ vinh quang của công dân Liên-xô.

ĐIỀU 133

Bảo vệ tổ quốc là nghĩa vụ thiêng liêng của mọi công dân Liên-xô.

Phản bội tổ quốc — không giữ lời thề, theo địch, làm tổn hại đến lực lượng quân sự của Nhà nước, do thám — đều bị pháp luật trừng trị rất nghiêm khắc coi như tội ác nặng nhất.

∴

Chương XI

CHẾ ĐỘ TUYỂN CỬ

ĐIỀU 134

Việc tuyển cử đại biểu vào tất cả các Xô viết đại biểu lao động như Xô viết tối cao Liên-xô, Xô viết tối cao nước cộng hòa liên minh, Xô viết đại biểu lao động các khu và tỉnh, Xô viết tối cao nước cộng hòa tự trị, Xô viết đại biểu lao động các tỉnh tự trị, Xô viết đại biểu lao động các quận, xã, thành phố và khu nông thôn (làng, xóm) đều do các cử tri bầu theo lối phổ thông đầu phiếu, bình đẳng, trực tiếp và bỏ phiếu kín.

ĐIỀU 135

Tuyển cử đại biểu theo lối phổ thông đầu phiếu nghĩa là mọi công dân Liên-xô 18 tuổi, không phân biệt chủng tộc hoặc dân tộc, nam nữ, tôn giáo, trình độ học thức, thời gian cư trú, nguồn gốc xã hội, hoàn cảnh vật chất và hoạt động quá khứ của họ, đều có quyền tham gia tuyển cử đại biểu, trừ những người điên và những người can án mà tòa án đã truất quyền tuyển cử.

Mọi công dân Liên-xô đủ 23 tuổi, không phân biệt chủng tộc và dân tộc, nam nữ, tôn giáo, trình độ học thức, thời gian cư trú, nguồn gốc xã hội, hoàn cảnh vật chất và hoạt động quá khứ của họ, đều có thể ứng cử vào Xô viết tối cao Liên-xô.

ĐIỀU 136

Tuyển cử đại biểu theo lối đầu phiếu bình đẳng nghĩa là mỗi công dân có một lá phiếu; mọi công dân tham gia tuyển cử trên cơ sở bình đẳng.

ĐIỀU 137

Phụ nữ được quyền bầu cử và ứng cử ngang nam giới.

ĐIỀU 138

Công dân đang phục vụ trong hàng ngũ Quân đội Liên-xô được quyền bầu cử và ứng cử như mọi công dân khác.

ĐIỀU 139

Tuyển cử đại biểu theo lối đầu phiếu trực tiếp nghĩa là các cuộc tuyển cử vào tất cả các Xô viết đại biểu lao động, từ Xô viết đại biểu lao động các khu nông thôn và thành phố đến Xô viết tối cao Liên-xô, đều do công dân trực tiếp bầu, không qua trung gian.

ĐIỀU 140

Trong các cuộc tuyển cử đại biểu phải bầu bằng phiếu kín.

ĐIỀU 141

Danh sách những người ứng cử phải được giới thiệu trong từng khu vực tuyển cử. Các tổ chức xã hội và các đoàn thể của người lao động như Đảng cộng sản, công đoàn, hợp tác xã, tổ chức thanh niên, hội văn hóa được quyền giới thiệu người ứng cử.

ĐIỀU 142

Mỗi đại biểu phải báo cáo cho cử tri biết công việc của mình cũng như công việc của Xô viết đại biểu lao động; đại biểu ấy có thể bị bãi miễn bất cứ lúc nào bằng quyết nghị của đa số cử tri, theo thủ tục do pháp luật quy định.

Chương XII

QUỐC HUY, QUỐC KỲ, THỦ ĐÔ

★

ĐIỀU 143

Quốc huy của Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết gồm một cái liềm và một cái búa đặt trên một quả địa cầu đầy ánh sáng mặt trời và đóng khung bằng những bông lúa, với khẩu hiệu: « Vô sản tất cả các nước, liên hợp lại ! » bằng các thứ tiếng của các nước cộng hòa liên minh. Phía trên Quốc huy có một ngôi sao 5 cánh.

ĐIỀU 144

Quốc kỳ của Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết gồm một nền vải đỏ, có một cái liềm và một cái búa vàng ở góc trên gần cán cờ, phía trên có một ngôi sao đỏ năm cánh viền vàng.

Tỷ lệ chiều cao so với chiều dài là 1 : 2.

ĐIỀU 145

Thủ đô của Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô viết là thành phố Mát-scơ-va.

Chương XIII

THỦ TỤC XÉT LẠI HIẾN PHÁP

★

ĐIỀU 146

Hiến pháp của Liên-xô chỉ có thể sửa đổi bằng quyết nghị của Xô viết tối cao Liên-xô thông qua với ít nhất là quá hai phần ba số phiếu của mỗi viện của Xô viết tối cao.

MỤC LỤC

Trang

Chương I

TỔ CHỨC XÃ HỘI. 7

Chương II

TỔ CHỨC NHÀ NƯỚC 12

Chương III

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT 21

Chương IV

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC CÁC NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN MINH 30

Chương V

CÁC CƠ QUAN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC CỦA LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT. 33

Chương VI

CÁC CƠ QUAN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC CÁC NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN MINH. 41

Chương VII

CÁC CƠ QUAN CAO CẤP CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC CÁC NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT TỰ TRỊ. 45

Chương VIII

CÁC CƠ QUAN ĐỊA PHƯƠNG CỦA CHÍNH QUYỀN NHÀ NƯỚC 47

Chương IX

TÒA ÁN VÀ VIỆN KIỂM SOÁT NHÂN DÂN. . 50

Chương X

NHỮNG QUYỀN HẠN VÀ NGHĨA VỤ CƠ BẢN CỦA CÔNG DÂN 55

Chương XI

CHẾ ĐỘ TUYỂN CỬ 62

Chương XII

QUỐC HUY, QUỐC KỲ, THỦ ĐÔ. 66

Chương XIII

THỦ TỤC XÉT LẠI HIẾN PHÁP 68

HIẾN PHÁP LIÊN-XÔ

IN TẠI XƯỞNG IN TIẾN - BỘ
175, NGUYỄN THÁI HỌC, HÀ-NỘI
5.100 CUỐN — SỐ IN 0844
SỐ XUẤT BẢN 387 — XONG
NGÀY 2-5-1957 — KHỔ 13 × 19
NỘP LƯU CHIỂU THÁNG 5-1957

NHÀ XUẤT BẢN SỰ THẬT

Đã xuất bản :

★ NGUYÊN TẮC LÊ-NIN VỀ CÔNG TÁC CƠ QUAN NHÀ NƯỚC

LÊ-NIN

★ BÀN VỀ DỰ ÁN HIẾN PHÁP TRUNG-HOA

LƯU-THIẾU-KỲ

Sẽ xuất bản :

★ CHÍNH TRỊ TRONG THỜI KỲ CHUYÊN CHÍNH VÔ SẢN.

LÊ-NIN

★ BÀN VỀ DỰ ÁN HIẾN PHÁP LIÊN-XÔ

STA-LIN

★ HIẾN PHÁP LIÊN-XÔ BẢO ĐẢM QUYỀN CỦA CÔNG DÂN NHƯ THẾ NÀO ?

U. MAN-SKI

HỎI TẠI CÁC HIỆU SÁCH NHÂN DÂN VÀ ĐẠI LÝ

Loại CT/C

Giá : 550 đ.